

ПРИЛОЖЕНИЕ №2

Подробна методология за провеждане на проучванията във връзка с проблема NEETs

ESTAT Ltd.

Финална версия

СЪДЪРЖАНИЕ

Обща цел.....	3
Целева група.....	3
Задачи.....	3
Методология на проучванията.....	4
Кабинетно проучване.....	4
Национално представително изследване сред младите хора на възраст 15-24 г.....	6
Качествено изследване по метода на фокус групата сред лица между 15 и 18 г. и 19 и 24 г.	8
Качествено изследване по метода на фокус групата сред представители на заинтересованите страни на регионално ниво.....	10
Качествено изследване по метода на дълбочинното интервю сред представители на заинтересованите страни на национално ниво.....	11
Консултации с представители на заинтересованите страни по метода Делфи.....	12
Дискусионни срещи с представители на групата на NEETs.....	13
Преглед на услугите за NEETs в областите Монтана, Сливен и Шумен.....	13

ОБЩА ЦЕЛ

Общата цел на изследването е да се определи обхвата на явлението NEETs и профила на младите хора, неангажирани с трудова дейност, образование и обучение, както и да се анализират факторите и детерминантите, които водят до това положение. Крайната цел е да се получи по-добро разбиране на специфичните нужди на NEETs, да се идентифицират бариерите и затрудненията, пред които се изправят, с цел да се предоставят конкретни препоръки за политически мерки и специфични интервенции.

ЦЕЛЕВА ГРУПА

Целева група на изследването са младите хора на възраст 15-24 г., неангажирани с трудова дейност, образование и обучение. В рамките ѝ се разглеждат следните две подгрупи:

- ✗ Подрастващи на възраст 15-18 г.
- ✗ Младежи на възраст 19-24 г.

ЗАДАЧИ

Основните изследователски задачи са пряко отговарящи за общата цел:

- ✗ Определяне на обхвата на хетерогенната популация на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават, както и на обхвата на нейните хомогенни подгрупи;
- ✗ Определяне на общия профил на NEETs и профилите на отделните подгрупи;
- ✗ Анализ на предпоставките, водещи до възникване на феномена NEETs, както и на бариерите пред излизане от тази ситуация;
- ✗ Анализ на взаимоотношението на целевата група с институциите и степента на нейната политическата и социална ангажираност;
- ✗ Извеждане на заключения и формулирането на конкретни препоръки за политически мерки и конкретни интервенции, с цел да намалят рисковете от попадане в групата на NEETs, както и да се намали обхвата на явлението чрез по-добро адресиране на потребностите на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРОУЧВАНИЯТА

Проектът включва набор от количествени и качествени проучвания и дискуссионни срещи сред подрастващи и младежи и сред представители на заинтересованите институции, осъществени в периода септември – декември, 2014 г.

Проведени са:

- ✘ Кабинетно проучване;
- ✘ Национално представително изследване сред младите хора на възраст 15-24 г.;
- ✘ Качествено изследване по метода на фокус групата сред млади хора на възраст 15-24 г.;
- ✘ Качествено изследване по метода на фокус групата сред представители на институции и организации, работещи с деца и лица от категорията NEETs на регионално ниво;
- ✘ Качествено изследване по метода на дълбочинното интервю сред представители на заинтересованите страни на национално ниво;
- ✘ Консултации с представители на заинтересованите страни по метода Делфи (онлайн и на дискуссионна среща) за верификация на направените изводи;
- ✘ Дискуссионни срещи с представители на групата на NEETs за осигуряване на „обратна връзка“ с изследваната група;
- ✘ Преглед на услугите за NEETs в областите Монтана, Сливен и Шумен.

Всяко от тях е описано подробно по-долу.

Кабинетно проучване

Кабинетното проучване представлява първата стъпка от подробното изследване на феномена NEETs. Задълбоченият преглед на източниците на информация обхваща всички документи, свързани с настоящата ситуация, включително приложимото законодателство, политиките, стратегиите и конкретните мерки, насочени към подкрепа на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават.

Цел

Информацията, сърбана по време на проучването, предоставя фундамент за анализ и извеждане на изводи за адекватността и достатъчността на съществуващите политики в областта, действащата правна рамка, както и потенциала за практическо преодоляване на проблемите на лицата, попадащи в категорията на NEETs.

Тематичен обхват

По-конкретно кабинетно проучване обръща особено внимание на ролите, отговорностите и координационните механизми между отделните институции, имащи отношение към групата на NEETs. Резултатите са обобщени в отделен доклад с оглед определяне функционалната рамка на NEETs в стратегическите документи, онагледяване на взаимовръзките между отделните елементи на феномена, както и формулиране на изводи по отношение ефективността на националните политики, които следва да адресират и да преодолеят проблемите, свързани с младите хора, които не работят, не учат и не се обучават.

Прегледът включва следните документи:

- ✘ Доклад на Eurofound по проблема NEETs от 2012 г.;
- ✘ ЕВРОПА 2020: Национална програма за реформи свързани с младежта и децата;
- ✘ Национална стратегия за младежта, 2012-2020 г.;
- ✘ Годишни планове за изпълнение на Националната стратегия за младежта, 2012-2020 г.;
- ✘ Национална програма за младежта, 2011-2015 г.;
- ✘ Закон за младежта;
- ✘ Национална стратегия за детето, 2008-2018 г.;
- ✘ Закон за закрила на детето;
- ✘ Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка, 2006-2015 г.;
- ✘ Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри, 2014-2020 г.;
- ✘ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, 2013-2020 г.;
- ✘ План за изпълнение на Стратегията за намаляване на дела на преждевременно напусналите училище, 2013-2020 г.;
- ✘ Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 г.;
- ✘ План за изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г.;
- ✘ Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2014-2020 г.;
- ✘ Закон за висшето образование;
- ✘ Закон за професионалното образование и обучение;
- ✘ Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта, 2014-2020 г.;
- ✘ Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, 2020;
- ✘ Актуализирана стратегия по заетостта на Република България, 2013-2020 г.;
- ✘ Закон за насърчаване на заетостта;

- ✘ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество, 2010-2020 г.;
- ✘ Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- ✘ План за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите, 2012-2020 г. и „Десетилетие на ромското включване, 2005-2015 г.“;
- ✘ Програма за дейността на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за периода 2013–2015 г.
- ✘ Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.

Национално представително изследване сред младите хора на възраст 15-24 г.

Цел

Проучването се фокусира върху профила на NEETs, техните специфични нужди, основните рискови фактори, водещи до този социален феномен, както и върху бариерите, срещани от различните подгрупи.

Целеви групи

Проучването обхваща млади хора на възраст 15-24 г., независимо от тяхното занимание към момента на изследването. За целите на анализа лицата, които работят, учат и/или се обучават се използват като контролна група.

Тематичен обхват

- ✘ Социално-демографска характеристики на целевата група
- ✘ Социална и семейна среда
- ✘ Достъп и нагласи към образованието/ обучението
- ✘ Участие в обществения живот
- ✘ Амбиции и планове за развитие
- ✘ Здравен статус
- ✘ Свободно време и общи нагласи

Методика на извадката

Изработена е двустепенна стратифицирана случайна извадка със 120 стартови адреса. От всяка стартова точка са проведени по 10 интервюта с лица от целевите групи. Отправните адреси са избрани на случаен принцип от списъците на избирателните секции на последните избори. Извадката е разработена на база на генерална съвкупност от 751 900 млади хора на възраст между 15 и 24 г. (източник: НСИ, 2013 г.). На 1% от извадката отговарят приблизително 7 519 души.

Размерът на извадката е 1200 души и обхваща две възрастови групи (15-18 г. и 19-24 г.). Извадката представлява общата структура на населението за

конкретната целева група по пол, възрастова група, етническа принадлежност, тип населено място. Структурата гарантира, че малките градове и селата са добре представени и са събрани достатъчно данни от представителите на целевата група, живеещи в селските райони.

Планираната структура на извадката спрямо генералната съвкупност е представена в таблици 1 и 3, а изпълнението на извадката - в таблици 2 и 4.

ТАБЛИЦА 1. ПЛАНИРАНА СТРУКТУРА НА ИЗВАДКАТА ПО ВЪЗРАСТОВА ГРУПА, ПОЛ И ТИП НАСЕЛЕНО МЯСТО

Възрастова група	Общо 15-24 г.			Градско население			Селско население		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
15-18 г.	33%	17%	16%	24%	12%	12%	9%	5%	4%
19-24 г.	67%	34%	33%	51%	26%	25%	16%	8%	7%
Общо	100%	51%	49%	75%	38%	37%	25%	13%	12%

ТАБЛИЦА 2. ИЗПЪЛНЕНА СТРУКТУРА НА ИЗВАДКАТА ПО ВЪЗРАСТОВА ГРУПА, ПОЛ И ТИП НАСЕЛЕНО МЯСТО

Възрастова група	Общо 15-24 г.			Градско население			Селско население		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
15-18 г.	33%	17%	16%	25%	13%	12%	8%	4%	4%
19-24 г.	67%	34%	33%	51%	26%	26%	16%	9%	7%
Общо	100%	51%	49%	76%	38%	38%	24%	13%	11%

ТАБЛИЦА 3. ПЛАНИРАНА СТРУКТУРА НА ИЗВАДКАТА ПО ВЪЗРАСТОВА ГРУПА, ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ И ТИП НАСЕЛЕНО МЯСТО

Възрастова група	Общо 15-24 г.					Градско население					Селско население				
	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Други	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Други	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Друга
15-18 г.	33%	26%	4%	3%	0%	24%	21%	2%	2%	0%	9%	5%	2%	1%	0%
19-24 г.	67%	54%	7%	5%	1%	51%	45%	3%	2%	1%	16%	9%	4%	2%	0%
Общо	100%	80%	11%	8%	1%	75%	65%	5%	4%	1%	25%	14%	6%	4%	1%

ТАБЛИЦА 4. ИЗПЪЛНЕНА ИЗВАДКА ПО ВЪЗРАСТОВА ГРУПА, ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ И ТИП НАСЕЛЕНО МЯСТО

Възрастова група	Общо 15-24 г.					Градско население					Селско население				
	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Други	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Други	Общо	Бълг.	Ромска	Турска	Друга
15-18 г.	33%	24%	5%	4%	1%	25%	20%	3%	2%	0%	8%	4%	2%	2%	0%
19-24 г.	67%	49%	9%	8%	1%	51%	41%	5%	4%	1%	16%	8%	4%	3%	1%
Общо	100%	72%	14%	11%	2%	76%	61%	8%	6%	1%	24%	12%	6%	5%	1%

Максималната извадкова грешка за 50-процентен дял, гаранционна вероятност 95% и генерална съвкупност от 1200 души е $\pm 2.8\%$.

ТАБЛИЦА 5.ИЗВАДКОВА ГРЕШКА И НИВО НА ДОВЕРИЕ

Дял	Население 15-24 г., n=1 200; генерална съвкупност: N=751 900 (НСИ, 31.12.2013)	
	Извадкова грешка	Доверителен интервал
5%	±1.2	3.8% to 6.2%
10%	±1.7	8.3% to 11.7%
15%	±2.0	13.0% to 17.0%
30%	±2.6	27.4% to 32.6%
50%	±2.8	47.2% to 52.8%

Теренна работа

За набиране на информацията е използван методът „пряко стандартизирано интервю в дома на респондента“. За откриване на респондента всяко домакинство, попаднало в извадката е посещавано до 3 пъти.

Въпросникът за набиране на информацията е изработен от ЕСТАТ, тестван в реална среда и одобрен от екипа на УНИЦЕФ – България. Въпросникът съдържа общи и специфични блокове в зависимост от конкретния статус на участниците към момента на провеждане на проучването (учащи, работещи, нито учащи, нито работещи, други). Продължителността на интервюто варира между 15 и 30 минути в зависимост от броя на блоковете, които се задават на респондента.

Теренната работа е проведена в периода 01.09.2014 – 15.09.2014 г.

За гарантиране на автентичността на информацията е проверена работата на всеки анкетьор.

Качествено изследване по метода на фокус групата сред лица между 15 и 18 г. и 19 и 24 г.

Цел

Целта на изследването е да се получи детайлна информация за начина на живот, нагласите, поведението и профила на младежите, включително NEETs. Изследването служи за подкрепа на резултатите от националното представително проучване сред 15-24-годишните.

Целеви групи

В проучването са включени представители на групата на NEETs, както и лица извън тази група. За целите на анализа първата група е основна, а втората – контролна. Проучването включва следните две подгрупи:

- ✘ Подрастващи на възраст 15-18 г.
- ✘ Младежи на възраст 19-24 г.

Брой и състав на фокус групите

Реализирани са общо 6 групови дискусии – по 3 групови дискусии за всяка от целевите групи, както следва:

- ✘ ФГ №1, възрастова група 19-24 г., с. Медковец, обл. Монтана: 8 участника, проведена на 05.09.2014 г.
- ✘ ФГ №2, възрастова група 15-18 г., гр. Лом, обл. Монтана: 8 участника, проведена на 06.09.2014 г.
- ✘ ФГ №3, възрастова група 15-18 г., гр. Шумен: 9 участника, проведена на 08.09.2014 г.
- ✘ ФГ №4, възрастова група 19-24 г., гр. Нови Пазар, обл. Шумен: 8 участника, проведена на 09.09.2014 г.
- ✘ ФГ №5, възрастова група 19-24 г., гр. Сливен: 9 участника, проведена на 16.09.2014 г.
- ✘ ФГ №6, възрастова група 15-18 г., с. Селиминово, обл. Сливен: 9 участника, проведена на 17.09.2014 г.

Структура

За да се постигне баланс, в състава на всяка от групите, структурирането на дискусиите е направено по следните водещи признаци:

- ✘ Принадлежност към контролната или целевата група;
- ✘ Възрастова, полова и етническа принадлежност;
- ✘ Здравен статус;
- ✘ Семейна среда;
- ✘ Представителство на преждевременно отпадналите от училище;
- ✘ Представителство на трайно безработните.

Райони на провеждане

Проведени са по две фокус групи в областите Шумен (гр. Шумен и гр. Нови пазар), Сливен (гр. Сливен и с. Селиминово) и Монтана (гр. Лом и с. Медковец). Областите са фиксирани в техническото задание на УНИЦЕФ България. В рамките на тези области са избрани 2 областни центъра, 2 града и 2 села, чрез което се осигурява балансирано представителство на всички типове населени места.

Модераторни схеми

Модераторните схеми са разработени от ЕСТАТ и са одобрени от екипа на УНИЦЕФ. Изготвени са две модераторни схеми – едната за 15-18-годишни, а другата – за 19-24-годишни. Те са сходни като съдържание, но са съобразени със спецификите на съответните възрастови групи. Всяка от тях е организирана в тематични блокове, които следват въпросника за националното представително изследване сред младите хора, но имат за цел да добавят детайли към информацията от количественото изследване и да обяснят получените резултати.

Качествено изследване по метода на фокус групата сред представители на заинтересованите страни на регионално ниво

Цел

Целта на изследването е да се получи задълбочена информация за гледната точка и нагласите на представителите на институциите на местно ниво, включени в борбата с феномена НЕЕТ, чрез осигуряване на релевантни мерки, програми и услуги на подрастващите и младежите. Изследването набира детайлна информация за съществуващата система от мерки и услуги на регионално ниво, проблемите в предоставянето им, както и препоръки как системата може да бъде подобрена, така че да се справи ефективно с проблема НЕЕТ.

Целеви групи

Целевата група са представители на институции, свързани с работата с младежи от групата на НЕЕТs.

Брой и състав на фокус групите

Проведени са общо 3 фокус групи, както следва:

- ✦ ФГ №1, с. Медковец, обл. Монтана: 6 участника, проведена на 08.09.2014 г.
- ✦ ФГ №2, гр. Шумен, обл. Шумен: 8 участника, проведена на 11.09.2014 г.
- ✦ ФГ №3, гр. Нова Загора, обл. Сливен: 7 участника, проведена на 16.09.2014 г.

Структура

За участие във фокус групите са поканени представители на:

- ✦ Областна управа;
- ✦ Местни власти (общинска администрация);
- ✦ Регионален инспекторат на образованието;
- ✦ Регионална служба по заетостта / Дирекция „Бюро по труда“;
- ✦ Регионални дирекции за социално подпомагане/Дирекции “Социално подпомагане”;
- ✦ Училища/ училищни настоятелства;
- ✦ Детски педагогически стаи;
- ✦ НПО, работещи по проблемите на НЕЕТs /Центрове за работа с деца;
- ✦ Доставчици на обучение – ЦПО/ обучителни центрове/ НПО, предоставящи неформално образование;
- ✦ Домове/институции за лица, лишени от родителска грижа.

Райони на провеждане

Групите са проведени в трите избрани региона – областите Шумен, Сливен и Монтана. Регионите са фиксирани в техническото задание на Възложителя.

Модераторни схеми

Модераторната схема е разработена от ЕСТАТ и одобрена от екипа на УНИЦЕФ. Организирана е в тематични блокове, чрез които да се набере детайлна

информация за съществуващата система от мерки и услуги, проблемите в предоставянето им, както и препоръки как системата може да бъде подобрена, така че да се справи ефективно с феномена NEETs.

Качествено изследване по метода на дълбочинното интервю сред представители на заинтересованите страни на национално ниво

Цел

Целта на изследването е да се получи задълбочена информация за гледната точка и нагласите на представителите на институциите на местно ниво, включени в борбата с феномена NEET, чрез осигуряване на релевантни мерки, програми и услуги на подрастващите и младежите. Изследването набира детайлна информация за съществуващата система от мерки и услуги на регионално ниво, проблемите в предоставянето им, както и препоръки как системата може да бъде подобрена, така че да се справи ефективно с феномена NEET.

Целеви групи

Целевата група са представители на институции, свързани с работата с младежи от групата на NEETs.

Брой и състав на фокус групите

Проведени са общо 10 дълбочинни интервюта. Участие в интервютата взеха представители на:

- ✦ **Изпълнителната власт (държавни институции на национално ниво):** Министерство на младежта и спорта; Министерство на образованието и науката; Министерство на труда и социалната политика;
- ✦ **Териториални подразделения на държавните институции:** Държавна агенция за закрила на детето; Агенция по заетостта; Национална агенция за професионалното образование и обучение; Регионален инспекторат по образованието;
- ✦ **Бизнес и НПО сектор:** Асоциация на индустриалния капитал в България; Младежки информационно-консултантски център.

Райони на провеждане

Групите са проведени в София (за институции/организации на национално ниво) и в трите избрани региона – областите Шумен, Сливен и Монтана

Модераторни схеми

Модераторната схема е разработена от ЕСТАТ и одобрена от екипа на УНИЦЕФ. Организирана е в тематични блокове, чрез които да се получи задълбочена информация за съществуващата система от мерки и услуги, проблемите в предоставянето им, както и препоръки как системата може да бъде подобрена, така че да се справи ефективно с феномена NEETs.

Консултации с представители на заинтересованите страни по метода Делфи

Цел

Целта на консултациите по метода Делфи е верификация на получените данни от проучванията и направените изводи и извеждане на конкретни препоръки за подобряване на работата, свързана с феномена NEETs.

Първи етап – онлайн дискусия

В рамките на първия онлайн етап ключови данни от количественото и качествено проучвания, с кратка интерпретация на резултатите, са изпратени на 23 представители на държавни институции, училища, професионални гимназии, организации от неправителствения сектор, вкл. центрове за професионално обучение и социални партньори, с молба да коментират данните и направените изводи в предварително разработен от екипа въпросник. Получени са 19 обратни връзки.

Втори етап – дискусийна среща

В дискусия с Възложителя е решено вместо втори онлайн етап на метода Делфи да бъде проведена дискусийна работна среща с представителите на заинтересованите страни, на която да се верифицират резултатите и да се допълнят заключенията от проведените проучвания чрез идентифициране на конкретни нови и съществуващи мерки, свързани с NEETs, профилиране на мерките по подгрупи NEETs и извеждане на възможности за подобрене на междуинституционалната координация по проблема.

Участниците в консултациите по метода Делфи, както и други заинтересовани страни (включително отказали да участват в първия етап), са поканени на дискусийната работна среща. Срещата е проведена на 07.11.2014 г. В нея са взели участие 24 от поканените 31 представители на институции и организации.

Участниците са разпределени в 4 групи, чиято работа се осъществява по метода „Jigsaw“. Този метод дава възможност за обща работа и допълване на темите, обект на дискусия. Първите две групи работят по темата „Описание и приоритизация на съществуващи и планирани мерки, насочени към NEETs“, а вторите две – по темата „Идентифициране и приоритизиране на подгрупите в групата на NEETs (на база риск и спешност на интервенциите)“, съгласно представените изводи от количественото проучване. „Подреждането на пъзела (jigsaw)“ става чрез размяна на резултатите от общата работа и идентифициране на начините, по които конкретните съществуващи и нови мерки могат да бъдат прилагани за изведените и подредени по приоритетност подгрупи NEETs.

Дискусионни срещи с представители на групата на NEETs

Цел

Целта на срещите е да осигурят обратна връзка с целевата група, както и да установят мотивацията на NEETs за учене, работа и житейска реализация и нагласите им към училището и образованието.

Райони на провеждане

Срещите са проведени на 21 ноември 2014 г. – в гр. Ихтиман, и на 4 декември 2014 г. – в гр. София. Ихтиман е избран заради общностните специфики, съвместното съжителство на различни етноси и наличието на основни предпоставки за формиране на NEETs – провинциална среда, ниска степен на икономическо развитие, безработица, голяма ромска общност. София е избрана като контролна за установяване на различията София – провинция, предвид факта, че всички проучвания са проведени в провинциални райони.

Брой и състав на групите

Всички участници в срещите са представители на групата на NEETs или са с висок риск от попадане в нея. Подбрани са лица от български и малцинствени етноси (роми и турци), на възраст между 15 и 24 години (приблизително във всяка от единичните възрасти), поравно разпределени по пол, с различни профили според основните предпоставки за попадане в групата на NEETs, изведени от количественото проучване. На срещата в Ихтиман участие взеха 10 души, а в София – 9 души.

Дизайнът на срещите е подчинен на идеята да се премине през миналото (детството), настоящето (актуален статус) и бъдещето (идеи, намерения и мечти). Използвани са разнообразни методи на работа с групите, съобразени с възрастта, социалния и емоционален статус на участниците: вдъхновяващи истории, мозъчна атака, рисуване на най-важните епизоди от житейския цикъл, пазар на идеи, свободна дискусия.

Преглед на услугите за NEETs в областите Монтана, Сливен и Шумен

Цел

Този преглед е разработен с цел проследяване на съществуващите услуги за NEETs като грижа за детето, социално подпомагане, информация и консултиране, услуги за младите хора, възможности за обучение и последващо обучение, както „втори шанс“ за образование. Прегледът обхваща регионите на интерес, определени от УНИЦЕФ, а именно – областите Монтана, Сливен и Шумен.

Тематичен обхват

Проследяването на услугите, свързани с NEETs, обхваща следните аспекти:

- ✘ местоположение и достъпност;
- ✘ наличие на необходимите условия;

- ✘ персонал, включително аспекти, свързани с пол и етническата принадлежност;
- ✘ видове бенефициенти, включително аспекти, свързани с пол и етническата принадлежност;
- ✘ взаимоотношения между персонала и бенефициентите, както и между самите бенефициенти;
- ✘ възможности за инициативи, свързани с половата принадлежност;
- ✘ връзки между бенефициентите и семействата;
- ✘ връзки в общността;
- ✘ участие на бенефициентите в механизма на функциониране на услугите;